

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Daně mění pojištění

Ministerstvo financí žádá poslance, aby do konce roku schválili na 130 změn v zákoně o DPH. Novelizace by měla odstranit zásadní chyby a upřesnit nejasnosti ve stávajícím znění zákona. Mezi oblastmi, kterých se problematická právní úprava výrazně dotkla, je i pojišťovnictví. Budeme za služby agentů nebo makléřů platit daň z přidané hodnoty?

Pojišťovací, bankovní a jiné další finanční služby jsou u nás i jinde ve světě osvobozeny od daně z přidané hodnoty. Osvobození v tomto případě znamená, že není zdaněna přidaná hodnota. Z vyplaceného pojistného plnění tak není nutné odvádět daň z přidané hodnoty pojistné smlouvy. Takto pojaté zdanění soukromého pojištění a dalších srovnatelných produktů představuje jeho jistou preferenci oproti jiným finančním produktům, jako je například leasing, které dani z přidané hodnoty podléhají. Na druhou stranu jsou plně daňově zatíženy fixní vstupy (např. veškerý movitý i nemovitý majetek). V konečném důsledku se tak jedná o zvýhodnění velmi malého rozsahu.

Pojištění s DPH? Chyba v zákoně

Podle platného znění zákona o DPH, jsou podle paragrafu 51 osvobozeny od DPH pojišťovací činnosti vymezené dále v paragrafu 55 téhož zákona. Zde je upraveno, že pojišťovacími činnostmi se pro účely zákona o DPH rozumí pojišťovací nebo zajišťovací činnosti včetně jejich zprostředkování a penzijní připojištění včetně jeho zprostředkování. V tomtéž zákoně však chybí definice těchto pojmů, nebo alespoň odkaz na příslušný právní předpis, který je konkrétněji definuje.

Co se skrývá pod pojmem pojišťovací činnost, to nalezneme v zákoně o pojišťovnictví. V něm se pojišťovací činností rozumí uzavírání pojistných smluv pojišťovnou, správa pojištění a poskytování plnění z pojistných smluv, poskytování asistenčních služeb a zpracování osobních údajů s těmito činnostmi souvisejících. V tomtéž zákoně pak dále nalezneme vymezení „činností souvisejících s pojišťovací nebo zajišťovací činností“. Těmi se pro potřeby zákona rozumí zprostředkovatelská činnost prováděná v souvislosti s pojišťovací nebo zajišťovací činností, poradenská činnost související s pojištěním fyzických a právnických osob a šetření pojistných událostí prováděné samostatnými likvidátory pojistných událostí na základě smlouvy s pojišťovnou a další činnosti se souhlasem ministerstva.

Zákon o pojišťovnictví tak rozlišuje zvlášť ryzí pojišťovací činnost a činnosti související s pojišťovací činností, jako jsou například výše zmiňovaná poradenská činnost či šetření pojistné události. Tyto související činnosti v definici osvobozených činností v pojišťovnictví v zákoně o DPH chybí, s výjimkou tam výslovně uvedeného zprostředkování. Část souvisejících činností je tak nyní od daně z přidané hodnoty osvobozena a část nikoli, čímž dochází k určité formě diskriminace. Doporučení či spolupráce daňového poradce při podpisu pojistné smlouvy nebo služby likvidátora pojistných událostí jsou nyní zatíženy daní z přidané hodnoty.

V problematickém paragrafu 55 proto ministerstvo financí doporučuje vypustit ve slově „činnosti“ písmeno „i“ a vypustit slova „jejich zprostředkování“ a nahradit je slovy „činností souvisejících s pojišťovací nebo zajišťovací činností“ a doplnit odpovídající poznámky pod čarou, odkazující na zákon o pojišťovnictví definující zmiňované pojmy.

Navrhované znění paragrafu 55 zákona o DPH: Osvobození od daně bez nároku na odpočet daně:

§ 55

Pojišťovací činnosti

Pojišťovacími činnostmi se pro účely tohoto zákona rozumí pojišťovací(1) nebo zajišťovací činnosti(2) včetně jejich zprostředkování činností souvisejících s pojišťovací nebo zajišťovací činností(3) a penzijní připojištění včetně jeho zprostředkování.

(1) (2) (3) § 2 odst. 1 písm. e) g) h) zák. č. [363/1999](#) Sb., o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojišťovnictví), ve znění pozdějších předpisů

Ve srovnání s šestou směrnicí ES, ze které zákony o DPH v unii vychází, je osvobození uvedené v současném znění zákona o DPH nejen nejednoznačné, ale i výrazně užší. Tato směrnice totiž umožňuje osvobodit nejenom pojišťovací a zajišťovací činnosti, ale i související činnosti uskutečňované pojišťovacím makléřem nebo pojišťovacím agentem. Právě těmi může být například i spolupráce při likvidaci pojistných událostí. Slovensko je v tomto směru jednoznačně o krok napřed. Tam jsou související činnosti plně osvobozeny od daňové povinnosti. Ve slovenském zákoně o pojišťovnictví je totiž „spolupráce při likvidaci pojistných událostí“ součástí definice „zprostředkování pojištění“, které je od DPH plošně osvobozeno.

Přestože se tímto rozšířením seznamu plnění osvobozených od daně z přidané hodnoty stát připraví o příjmy do státního rozpočtu, jedná se jistě o krok správným směrem. Stávající znění zákona totiž zakládá daňovou diskriminaci, která není z jakéhokoliv pohledu opodstatněná. Nehledě k tomu, že nepřesná znění zákonů jsou chlebozárcem většiny poradenských firem, které v konečném důsledku neplatí nikdo jiný než samotní klienti pojišťoven.

Autor: Martin Zemánek

Zdroj: Fincentrum